

КАКВО Е ВАЖНО ДА ЗНАЕМ ЗА ВАКСИНИТЕ СРЕЩУ COVID-19?

Ваксините, с които България провежда имунизационната си кампания срещу COVID-19, са преминали успешно и трите фази на клиничните изпитвания. Те са разработени в съответствие със същите законови изисквания за фармацевтично качество, безопасност и ефикасност като другите лекарства. Както всички лекарства, ефектите на ваксините се тестват първо в лаборатория, включително и върху животни, след това проучвания се провеждат сред голям брой доброволци от различни държави, на различна възраст, с или без придружаващи заболявания.

Преди одобрение всички ваксини в ЕС се оценяват по същите високи стандарти като всяко друго лекарство. Това, което е различно за ваксините срещу COVID-19, е, че скоростта на развитие и потенциалното одобрение са много по-бързи поради спешната ситуация, свързана с общественото здраве. За целта Европейската агенция по лекарствата (ЕМА) създаде специална експертна работна група и процедури за бърз преглед, за да оцени висококачествените предложения на компаниите във възможно най-кратки срокове, като същевременно гарантира солидни научни доказателства за ползата от ваксините.

Ваксините срещу COVID-19 са разработени на базата на различни технологии:

- иРНК – тези ваксини обучават нашите клетки как да произвеждат протеин (или част от протеин), който предизвиква имунен отговор. Този имунен отговор ни предпазва от заразяване, ако истинският вирус навлезе в организма ни. иРНК са ваксините на BioNTech/Pfizer и Moderna, както и тази на CureVac, която към момента се оценява от ЕМА.

- аденовирусни – след като бъде приложена, ваксината доставя в организма ни ген на SARS-CoV-2. Клетките го използват, за да произведат безопасен фрагмент от коронавируса, или т.нар. “spike” протеин. Иммунната система разпознава този протеин като чужд и така се активира естествената защита на организма. Такива са ваксините на AstraZeneca и на Janssen, както и руската Sputnik V, която към момента се разглежда от ЕМА.

- антигенни – използва се антиген на вируса. При контакта с него имунната система се активира и произвежда специфични антитела, които да неутрализират патогена при повторна среща с него. Такава е ваксината на Novavax, която понастоящем се оценява от ЕМА.

Ваксините са сигурни и ефективни срещу тежко протичане на заболяването и възможни сериозни последици върху здравето. Ваксинирането дава индивидуална защита, но с постигането на високо ваксинално покритие сред населението разпространението на COVID-19 ще бъде ограничено. Целта на Министерството на здравеопазването е в страната да бъде постигнат колективен имунитет, което означава поне 70% от населението да бъде имунизирано. Най-важно е ваксина да получат възрастните хора и тези с хронични заболявания, тъй като рискът от тежко протичане на заболяването и летален край при тях е

най-висок. За да защити гражданите, министерството е осигурило достатъчни количества от всички одобрени в ЕС ваксини, като приложението им е безплатно и доброволно, без значение от здравноосигурителния статус на гражданите.

Трябва да бъдем внимателни, защото в общественото пространство все по-често се разпространява невярна информация за ваксините. По този начин се подрива доверието в имунизационния процес и в ползата, която ваксините носят. Науката е категорична, че ваксините срещу COVID-19 са безвредни и безопасни – те нямат общо с мрежата за пренос на данни 5G; не водят до безплодие; не променят човешкото ДНК; не заразяват с коронавирус; чрез ваксинация не се поставя чип в тялото на човека. За да направят гражданите своя информиран избор, е важно да ползват достоверни източници и да бъдат критични към всичко, което четат в социалните мрежи и в интернет пространството. Достоверни източници на информация са: Световната здравна организация, Европейската комисия, Европейската агенция по лекарствата, Европейският център за контрол и превенция на заболяванията, Министерството на здравеопазването, Изпълнителната агенция по лекарствата, Националният център по заразни и паразитни болести и т.н.

Сред най-често задаваните от гражданите въпроси относно ваксините е този за нежеланите лекарствени реакции след имунизация. Хората не трябва да се притесняват, защото тези реакции са нормални и преминават бързо. Такива са отпадналоост, болка в мускулите, главоболие и зачервяване на мястото на инжекцията. Обикновено те се появяват веднага след ваксинацията и преминават за часове. Симптомите са очаквани и показват, че имунната система отговаря на ваксината и създава антитела срещу вируса. Такива реакции обаче не са задължителни – голяма част от ваксинираните не проявяват никаква симптоматика след имунизация.

В случай на проява на неочаквана странична реакция, гражданите следва да уведомят медицинското лице, поставило ваксината, или ваксинационния пункт, в който е приложена. Сигнал може да бъде подаден чрез online формуляр, който може да бъде намерен на официалната интернет страница на Изпълнителната агенция по лекарствата, както и на телефон 02 8903417.

Подробна информация за всяка от ваксините – ефикасност, условия за съхранение, нежелани реакции, клинични изпитвания, показания за приложения във възрастови групи и др., гражданите могат да намерят в кратките характеристики на ваксините, които се прилагат у нас:

Moderna: https://www.mh.government.bg/media/filer_public/2021/03/30/covid-19-vaccine-moderna-epar-product-information_bg.pdf?fbclid=IwAR0I2TJ_dxMc4PLhWmF_tpkgnR8np1C86BIBFaOAWbi2PDXx_6YccCskewc

Comirnaty: https://www.mh.government.bg/media/filer_public/2021/05/21/comirnaty-epar-product-

[information_bg_21052021.pdf?fbclid=IwAR3GzvopYjadD2fD_U6ye1SMsZs8AdwM5t63iHi5yiHeS-QhOsReQslZ4ic](https://www.mh.government.bg/media/filer_public/2021/04/16/anx_151651_bg.pdf?fbclid=IwAR3GzvopYjadD2fD_U6ye1SMsZs8AdwM5t63iHi5yiHeS-QhOsReQslZ4ic)

Vaxzervia:

https://www.mh.government.bg/media/filer_public/2021/04/16/anx_151651_bg.pdf?fbclid=IwAR2RC493ChkJbTFdJ_ksg2P3hZUD_XZgq-FpyxRNUQ959nyj9IsT9Tgvk60

Janssen: https://www.mh.government.bg/media/filer_public/2021/03/23/listovka-kratka-harakteristika-jansen-covid-19.pdf?fbclid=IwAR3riPQmkx1Uh2xAmlw6EHdfSthRBiibuD1L4NUQOi2xtLsQSxcQr6_MZJY